

s	ft:	Revisjonsrapport
----------	------------	-------------------------

Rapport nr.:	2009.024.R.SFT		
Virksomhet:	Norcem AS Kjøpsvik	Organisasjonsnummer:	973142909
Virksomhetens adresse:	Behrensvei 15, 8590 Kjøpsvik	SFTs saksnr.:	2008/146
EMAS-registrert:	-	Anleggsnummer:	1850.002.01 Produksjon 1850.052.01 Pæsadeponi
ISO-14001-sertifisert:	Ja		
Regelverk:	Forurensningsloven og produktkontrollloven med tilhørende forskrifter	Tidsrom for revisjonen:	21.-23.09.2009
Utslippstillatelse av:	24.04.2007		
Risikoklasse:	1	SFTs revisjonsgruppe:	Marie Nordby, leder Gro Hagen
Gebysats:	2	Kontaktperson fra virksomheten under revisjonen:	Bent Millerjord

Rapportens innhold:

Rapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble konstatert under revisjonen.

Følgende hovedtema ble kontrollert:

- Internkontroll - miljøstyring
- Utslipp til vann og luft
- Kjemikaliehåndtering
- Deponier/avfallshåndtering
- Oppfølging av tidligere SFT-kontroll

Hovedkonklusjon:

Norcem og Heidelbergkonsernet har en uttalt klar miljøprofil og systematisk styring av tiltak. Norcem Kjøpsvik AS har en utfordring med utslipp av bypasstøv og må søke SFT om endrede vilkår, hvis grenseverdiene for utslipp av enkelte tungmetaller til sjø ikke kan overholdes.

Det ble avdekket to avvik under revisjonen:

1. Virksomheten har ikke et dokumentert system for kontinuerlig vurdering av energieffektiv produksjon.
2. Det er brudd på drensledningen fra losseplass for spillolje

SFT har følgende anmerkninger:

1. Bruk av alternativt brensel kan forbedres
2. Korte og hyppige utslipp av støv til luft over 30 mg/Nm³ kan reduseres
3. Prosedyre for Kjemikalieutvalgets arbeid kan forbedres med hensyn på informasjon om deklareringsplikten til Produktregisteret

Utarbeidet dato: 20.10.2009

Sign.:

Revisjonsleder Marie Nordby

Godkjent dato:

Sign.:

Overordnet Bjørn Bjørnstad

Innholdsfortegnelse

1.	Innledning	4
2.	Dokumentunderlag	4
3.	Omfang	5
4.	Avvik	5
5.	Anmerkninger	
6.	Andre forhold	7
7.	Gjennomføring	8

Vedlegg:

Vedlegg 1: Dokumentunderlag for SFTs revisjon

Vedlegg 2: Deltakere ved SFTs revisjon

1. Innledning

Rapporten er utarbeidet etter en revisjon ved Norcem AS Kjøpsvik (produksjon og deponi) i perioden 21.–23.09.2009. Revisjonen inngår som en del av SFTs planlagte revisjonsvirksomhet for inneværende år.

Formålet med revisjonen var å vurdere om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende. Det ble særlig sett på områder som har betydning for utslipp av støv til vann og luft, samt deponi for produksjonsavfall.

Revisjonen omfattet bl.a. undersøkelse av om:

- virksomhetens system for internkontroll er hensiktsmessig og dekkende
- aktiviteter utføres slik som beskrevet og uttalt
- virksomheten når sine mål og driver sin virksomhet innenfor egne rammer og de rammer som myndighetene har satt

Revisjonen ble gjennomført ved gransking av dokumenter, ved intervjuer av sentralt plasserte personer i organisasjonen, og ved verifikasjon av at rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir fulgt opp i praksis.

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som er avdekket under revisjonen og gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

AVVIK defineres som: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.. (F. eks. overtredelse av krav i forurensningsloven, produktkontrollloven, forskrifter hjemlet i disse to lovene, eller krav og vilkår fastsatt i utslippstillatelser eller dispensasjoner.)

ANMERKNING defineres som: Et forhold som tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik. (F. eks. virksomhetens manglende etterlevelse av egne regler som er strengere enn lovkravene, vil fra tilsynsetatenes side ikke betraktes som et avvik, men kan omtales som en anmerkning.)

2. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for kontrollen var:

Aktuelle lover og forskrifter

- Forurensningsloven
- Produktkontrollloven
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomhet (internkontrollforskriften)
- Forurensningsforskriften
- Produktforskriften
- Forskrift om klassifisering, merking m.v. av farlige stoffer
- Avfallsforskriften

Utslippstillatelsen fra SFT, datert 24.04.2007

Aktuell korrespondanse mellom virksomheten og SFT.
Virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige drift og forhold av betydning for helse/miljø/sikkerhet.
Dokumenter som ble innhentet før og under revisjonen

Dokumenter av spesiell viktighet for gjennomføring av revisjonen er listet i vedlegg 1.

3. Omfang

SFTs revisjon omfattet følgende områder:

Internkontroll - miljøstyring

- risikovurdering
- styringssystemer og prosedyrer
- avvik og oppfølging

Utslipp til vann og luft

- kilder for miljøgiftutslipp (råvarer og brensel)
- prøvetaking, analyser og rapportering
- drift og vedlikehold mht utslippsrelaterte forhold

Kjemikaliehåndtering

- system for substitusjon, innkjøpsprosedyrer
- deklarasjonsplikt

Deponier/avfallshåndtering

Oppfølging av tidligere kontroll (SFT-revisjon okt. 2005)

4. Avvik

Følgende avvik ble konstatert under revisjonen:

Avvik 1:

Virksomheten har ikke et dokumentert system for kontinuerlig vurdering av energieffektiv produksjon.

Avvik fra: Utslippstillatelsen fra SFT datert 24.04.2007, pkt 2.2

Kommentar:

Produksjonsprosessen er energikrevende og mye av energien gjenbrukes i prosessen. Energieffektiv drift er høyt prioritert og løpende vurdert i virksomheten. Energibruk vurderes og rapporteres månedlig som en del av driftsoppfølgingen.

Det er ikke dokumentert målsettinger og systematiske tiltak for energieffektiv produksjon. Virksomheten opplyser at arbeidet med å etablere et slikt system er igangsatt.

Avvik 2:

Det er brudd på drensledningen fra losseplass for spillolje

Avvik fra: utslippstillatelsen fra SFT datert 24.04.2007, pkt 10.3

Kommentar:

SFT verifiserte tidligere påpekninger fra SFTs revisjoner i 2003 og 2005 angående oppsamling av eventuelt søl ved lossing av spillolje ved gamle bilverksted. Det ble avdekket brudd på drenerør som går fra oppsamlingsplass til fangdam for oljetank 2.

”Arbeidsordre” for utbedring ble umiddelbart bestilt hos vedlikeholdsavdelingen, og virksomheten bekreftet dagen etter (23.09.09) at røret nå er reparert. Bilde av det reparerte røret ble forelagt SFT.

Det ble opplyst at rutinemessig inspeksjon av drenerør nå tas inn som sjekkpunkt i ”rundelisten”.

Avvik 3:

Isolerglassruter som kan inneholde PCB er ikke kartlagt og merket

Avvik fra:

- Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften), § 3-1 andre ledd.
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften), § 5 andre ledd pkt 7

Kommentar:

Virksomheten har ikke undersøkt om bygg med vinduer fra perioden 1960-1980 har PCB-holdige isolerglassruter. Alle slike vinduer skal være merket med et gult merke med sort tekst, se informasjonsark fra SFT nr 2394/2008. Hensikten er å sikre at isolerglassrutene leveres som PCB-holdig avfall når de kasseres.

Virksomheten opplyste at PCB-holdige lysarmaturer er byttet ut.

5. Anmerkninger

Anmerkning 1:

Bruk av alternativt brensel kan forbedres

Kommentar:

Virksomheten presenterte som en av sine viktigste utfordringer for 2009 å oppnå en høyest mulig doseringsmengde av alternativt brensel > 40%, jf direktørens presentasjon på åpningsmøtet. Pfister doseringsanlegg for FAB er et av de større prosjektene for virksomheten i 2009. Anlegget har kapasitet til å dosere ca 2,5 tonn/time og ble startet i mai 2009.

Andelen av alternativt brensel er pr juli 2009 på ca 23 %, jf ”Underlag for ledelsens gjennomgåelse av KHMS august 2009”. Dette er lavere enn planlagt blant annet på grunn av forsinket ferdigstilling av doseringsanlegg for FAB (Pfister).

Anmerkning 2:

Korte og hyppige utslipp av støv til luft over 30 mg/Nm³ kan reduseres

Kommentar:

Overskridelse på 58 av 285 døgnverdier (drift over 12 t) for støv til luft er meldt til SFT i egenrapport for 2008. Første halvår i 2009 er det registrert overskridelser på 24% av

døgnverdiene, jf ”Underlag for ledelsens gjennomgang august 2009”. Nytt prosesskontrollsystem gjennomgås nå for å vurdere om overskridelsene medfører riktighet.

Virksomheten opplyser at de planlegger å bytte ut elektrofilter på hovedpipe med posefilter for blant annet å overholde utslippsgrensene av støv til luft. Støvrenseanlegget kobles hyppig ut av sikkerhetsmessige årsaker (CO-trip). Det ble opplyst at posefilter også vil bidra til å øke regulariteten i produksjonen og gi økt mulighet for bruk av alternativt brensel.

Det er registrert 4 naboklager hittil i år, hvorav 3 på grunn av støvutslipp ved CO-trip. Virksomheten har justert utslagsgrensen for CO-nivå for å redusere antall CO-trip.

Anmerkning 3:

Prosedyre for Kjemikalieutvalgets arbeid kan forbedres med hensyn på informasjon om deklareringsplikten til Produktregisteret

Kommentar:

Virksomhetens prosedyre for Kjemikalieutvalgets arbeid (PD1062) sier blant annet at kjemikalieutvalget skal vurdere nye kjemikalier (pkt 4). Det opplyses imidlertid ikke om at deklareringsplikten til produktregisteret skal overholdes hvis kjemikaliet oppfyller kravene til deklareringsplikten: helse-, miljø- eller brannfaremerket og import eller produksjon over 100 kg/år.

6. Andre forhold

Oppfølging fra siste revisjon 24-26.10.2005

Virksomheten har utarbeidet sikkerhetsinformasjon til allmennheten, brosjyre utgitt i 2005 ”Sikkerhetsinformasjon Norcem AS Kjøpsvik”

Inspeksjon vedrørende håndtering av fluorholdige gasser (KFK/HKFK/HFK/PFK) gjennomført av Oddvar Ringstad på vegne av SFT 19.05.2009. Se til brev til SFT datert 15.06.2009.

Losseplass for spillolje fra bil til tank 2 er nedsenket med mulighet for oppsamling av eventuelt søl. Det var brudd på drenerørret til oppsamlingsbassenget til tank 2, se avvik 2. Nytt avvikssystem (RMT+) ble etablert i januar 2009. Dette erstattet tidligere system, CEM-AVVIK.

Dagtank for spillolje blir inspisert i henhold til daglig rundeliste.

Sjødeponering av bypass-støv (BPD):

Virksomheten har tillatelse til å slippe ut BPD til sjø fram til 2014. Total mengde BPD som slippes ut i sjøen ligger innenfor utslippsgrensen. Men det er betydelig overskridelse av utslippsgrensene for blant annet bly og kadmium, jf utslippstillatelsen pkt 3.1. Dette er avviksbehandlet internt i virksomheten og rapportert til SFT i egenkontrollrapportene og i brev datert 22.06.2009. SFT påpeker at så lenge utslippsgrensene for enkeltkomponenter ikke overholdes, må virksomheten søke SFT om nødvendig tillatelse.

Virksomheten jobber kontinuerlig med å redusere utslipp av BPD til sjø, blant annet ved å finne alternative bruksområder, jf miljømål nr 2 i ”KHMS-mål HCNE CEMENT COMPANIES 2009-2011 (status juni 2009)”.

Håndteringen av naboklager

Virksomheten har en prosedyre (PD2186) for registrering og håndtering av henvendelser fra berørte parter. Henvendelsene blir registrert i avvikssystemet og det ble blant annet opplyst at de som klager skal få skriftlig tilbakemelding.

Støvsugerbil (med svart nummerskilt):

Virksomheten har kjøpt en ny støvsugerbil i april 2009 som suger opp produksjonsavfall (kull, støv, klinker) på fabrikkområdet. Dette resirkuleres tilbake til produksjonen i stedet for å legges på deponi. Bilen kan bare kjøres internt på fabrikkområdet.

Pæsa-deponi:

Norcem AS Kjøpsvik har tillatelse til å deponere inntil 10 000 tonn mineralsk avfall (kalkstein, råmel, klinker og sement) pr år i Pæsa-deponiet. I egenrapporten for 2008 er det rapportert 370 t deponert avfall. Transportlogg for perioden juni-september 2009 viser ca 460 tonn deponert avfall hittil i år, hovedsakelig støv og stein fra oven. Tiltak er satt i gang for å redusere mengden avfall som må deponeres, jf innkjøp av støvsugerbil.

Virksomheten opplyste at sigevannet fra deponiet går i drenert masse ved idrettsplassen med retning og utslipp til Hestneselva. Ubedringen i området antas å være utført før 2004.

Sigevannsprøve fra Hestneselva er tatt 15.06.09, jf analyserapport fra Molab datert 14.08.09.

Norcem Kjøpsvik er pålagt fra SFT innen 01.01.09 å gjennomføre tiltak for å forhindre vanngjennomtrenging i den eldre delen av deponiet. Virksomheten har i brev datert 14.09.09 søkt om fortsatt å få benytte PÆSA-deponiet til dette er fullt (ca 10 år) og de opplyser at de vil legge fram en plan innen 31.12.09 for å forhindre vanngjennomtrenging i den eldre delen av deponiet.

Siden søknaden er til behandling i SFT, blir manglende tiltak fra virksomheten ikke angitt som avvik ved denne revisjonen.

Vedlikeholdssystem:

Nytt vedlikeholdssystem (SAP) ble etablert i 2007. Virksomheten opplyste at dette gir bedre mulighet for systematisk forebyggende vedlikehold og oppfølging av arbeidsordre.

REACH: Nytt kjemikalier regelverk gjeldende fra juni 2008. Virksomheten opplyste at preregistrering og registrering av stoffer i henhold til REACH-regelverket blir ivaretatt av Norcem sentralt.

7. Gjennomføring

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

- **Forberedelse av revisjonen:** Varselbrev fra SFT 23.03.2009, E-post 17.09.2009 for innhenting av dokumenter og dialog med virksomheten.
- **Åpningsmøte 21.09.2009:** Informasjon fra SFT om gjennomføring av revisjonen
- **Intervjuer og verifikasjoner 21.23.09.2009:** 10 personer ble intervjuet.
- **Avsluttende møte 23.09.2009:** Oppsummering med presentasjon av resultatene.

I vedlegg 2 er det gitt en oversikt over deltakerne på revisjonen.

Dokumentunderlag for SFTs revisjon

Redegjørelse for hvilke dokumenter som ble lagt til grunn for revisjonen ved virksomheten.

Nedenfor er listet dokumenter som var av spesiell viktighet som dokumentunderlag for revisjonen:

 - Lover og forskrifter, som nevnt ovenfor i pkt 2 i rapporten

 - Utslippstillatelsen fra SFT, datert 24.04.2007

 - Aktuell korrespondanse mellom SFT og Norcem:

- Revisjonsrapport R 05.0037, datert 09.11.2005 fra SFTs forrige tilsyn
- Egenkontrollrapport til for utslipp i 2008
- Refusjonsordningen for retur av HFK/PFK. Rapport, datert 15.06.2009, fra Oddvar Ringstad til SFT etter inspeksjon, som oppdrag fra SFT.
- Tillatelse fra SFT, datert 16.01.2006, for videre drift av Pæadeponiet
- Korrespondanse vedr. virksomhetens deponier. Siste brev, datert 14.09.2009, fra Norcem til SFT, hvor det søkes om videreføring av Pæadeponiet

 - Dokumenter mottatt før og under revisjonen:

- Presentasjon av Norcem A/S-Kjøpsvik/fabrikkdirektør Asgeir Kvitvik
- Organisasjonskart Norcem Kjøpsvik og Heidelbergcement group Nord-Europa (HCNE)
- Stillingsbeskrivelser for aktuelle funksjoner for revisjonen
- Prosessoversikt, flytskjema
- KHMS-mål HCNE cementcompanies 2009-2011, status juni 2009-10-20
- Underlag til ledelsens gjennomgåelse (ISO) for 2008 og 1.halvår 2009
- Månedrapport for aug.2009 fra fabrikkdirektør til konsernledelsen
- Internrevisjon, datert 2009-05-25—26, iht ISO 9001, 14001, OHSAS 18001
- Prosedyre for behandling av henvendelse fra berørte parter (PD186), 6.utgave, datert 09.06.2009
- Sikkerhetsinformasjon, Norcem AS Kjøpsvik, brosjyre 2005
- Risikoanalyse, oversikt objekter og hendelser 2008, miljøpåvirkninger
- Avviksbehandling (PD0128), overordnet kvalitetshåndbok, datert 17.09.2009
- Avviksmelding, eksempel "Støvutslipp natt til 13.05.09 (id.NC0266)
- Prosedyre for reduksjon av støvutslipp etter ovnsfilter (PD2209, datert 16.06.2008)
- Normal arbeidsordre PM03 Forebyggende vedlikehold (eksempel)
- Tilbakemelding- vedlikeholdsordre, fakta data (eksempel)
- Sjekkliste ukentlige rutiner i anlegget (eksempel uke 39)
- Instruks for deponering av avfall i Pæsa (IN0212), datert 17.09.2009
- Kopi av transportlogg juni-sept.2009, type avfall og antall lass deponert i Pæsa
- Måleprogram for utslipp til vann (PD3081), datert 31.08.2009
- Utslippsmålinger ved Norcem AS Kjøpsvik i okt.2008, rapport datert 03.12.2008 fra Molab AS
- Prosedyre for kjemikalieutvalgets arbeid (PD1062), datert 17.09.2009
- Innkjøp av giftige og helsefarlige stoffer (PD2187), datert 10.06.2008
- Fotografi av reparert avløpsledning, mottatt 23.09.09, se avvik 2

VEDLEGG 2**Deltagere ved SFTs revisjon**

I tabellen under er det gitt en oversikt over funksjonene til de personene som deltok under formøtet, åpningsmøtet og det avsluttende møtet. Intervjuene er også med i tabellen.

Funksjon	Åpnings- møte	Intervju	Sluttmøte
Fabrikkdirektør	X	X	X
Miljøingeniør/koordinator	X	X	X
KHMS-sjef	X	X	X
Gruvesjef	X	X	X
Produksjonssjef	X	X	X
Skiftleder	X	X	X
Vedlikeholdssjef	X	X	X
Arbeidsleder vedlikehold		X	X
Laboratoriesjef	X	X	X
Leder (anlegg, bygg transport)		X	

Revisjonsgruppe fra SFT:

Marie Nordby, revisjonsleder

Gro Hagen, revisor